

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 138/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Medená 18, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ObdoV 7/2018 z 26. septembra 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 ObdoV 7/2018 z 26. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 37/2016 z 29. novembra 2017, ktorým bol v odvolacom konaní potvrdený rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cb 25/2004 z 28. júna 2016, ktorý rozhodol vo veci ako súd prvej inštancie. Najvyšší súd v odvolacom rozsudku sp. zn. 4 Obo 37/2016 uviedol, že z obsahu podania označeného ako odvolanie zistil, že ide o totožné podanie ako sťažovateľ podal proti skoršiemu rozsudku vo veci č. k. 3 Cb 25/2004-978 z 25. novembra 2014, samotné podanie označuje tento skorší rozsudok (ktorý už bol zrušený v skoršom odvolacom konaní, pozn.) ako predmet konania a je datované 1. decembra 2014. Preto považoval odvolací súd takéto podanie len za opätovné doručenie odvolania smerujúceho proti skoršiemu rozsudku a viac sa ním nezaoberal.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, odôvodňujúc jeho prípustnosť podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tým, že nesprávnym postupom odvolacieho súdu mu bola znemožnená realizácia procesných práv takým spôsobom, ktorý je v rozpore s právom na spravodlivý proces. Uviedol, že pri vyhotovovaní odvolania síce došlo k chybe v písaní, ale z jeho obsahu je zrejmé, že môže smerovať aj proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, pretože odôvodnenie nového a skoršieho rozsudku sú takmer totožné. Sťažovateľ ďalej vyslovil názor, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu ho vyzvať na odstránenie väd podania podľa § 373 ods. 1 CSP a keďže toto podanie súd prvej inštancie zaslal ostatným účastníkom na vedomie a vyjadrenie, zároveň krajský súd preukázal, že ho považuje za odvolanie proti neskoršiemu rozsudku.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP s odôvodnením, že uvádzaný dôvod prípustnosti dovolania nie je daný. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sa uvádza:

«41. S prihliadnutím na obsah oboch podaní žalobcu 1/ označených ako odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. novembra 2014, sp. zn. 3Cb/25/2004 datované 1. decembra 2014 (č. l. 989 a č. l. 1061) dovolací súd sa stotožňuje s názorom

odvolacieho súdu, že ide rovnaké podanie, ktoré žalobca 1/ podal proti rozsudku Krajského súdu Bratislava z 25. novembra 2014, sp. zn. 3Cb/25/2004-978. Obsahujú identické odvolacie námietky, smerujúce proti totožnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Z argumentácie obsiahnutej v odvolaní je zrejmé, že v obidvoch prípadoch je predmetom preskúmania rozhodnutie súdu prvej inštancie z 25. novembra 2014, sp. zn. 3Cb/25/2004-978. Dovolací súd pripomína, že odvolací súd sa podaním žalobcu 1/ datovaným 1. decembra 2014 už zaoberal, neignoroval ho, predmetnú vec preskúmal a vo veci rozhodol (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2016, č. k. 40bo/1/2015-1028). K tomu treba dodať, že pri posudzovaní procesného úkonu podľa jeho obsahu súd nemôže určitému úkonu dávať iný význam než účastníkom sledovaný zmysel; nemôže si „domýšľať“, obsah úkonu alebo urobiť závery, ktoré z neho v skutočnosti nevyplývajú.

42. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedené námietky žalobcu 1/ nezakladajú prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP, pretože dovolateľ nepreukázal, že by odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi 1/ ako strane sporu, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým bolo došlo k porušeniu práva žalobcu 1/ na spravodlivý proces.»

5. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že najvyšší súd pochybil, keď nezistil vadu zmätočnosti. Sťažovateľ je toho názoru, že odvolací súd bol povinný vyzvať ho na odstránenie väd jeho odvolania, pretože išlo o nezrozumiteľné podanie, ktoré svojím obsahom mohlo byť odvolaním proti ostatnému rozsudku. V tejto súvislosti argumentuje:

„Aj keď sťažovateľ uskutočnil pri vyhotovovaní Odvolania chybu (nesprávne označenie napadnutého rozsudku), z obsahu odvolania je však zrejmé, že môže smerovať aj proti novému Prvostupňovému rozsudku, nakoľko odôvodnenie nového Prvostupňového rozsudku a Pôvodného prvostupňového rozsudku je takmer totožné...

... ako vyplýva z návrhu petitu Podania, sťažovateľ sa v Podaní domáhal aby Druhostupňový súd priznal sťažovateľovi voči žalovanému celú ním žalovanú sumu..., pričom takéto rozhodnutie bolo možné dosiahnuť len zmenou nového Prvostupňového rozsudku. Taktiež z dátumu, kedy bolo Podanie osobne podané na Prvostupňový súd (11.7.2016), vyplýva, že toto Podanie bolo podané v rámci plynutia lehoty na podanie

odvolania proti novému Prvostupňovému rozsudku. Taktiež je ťažko predstaviteľné, že by Prvostupňovému súdu niekto doručoval pôvodné odvolanie proti rozsudku, ktorý bol už právoplatne zrušený.

... sa Druhostupňový súd týmto Podaním zaoberal v odôvodnení nového Prvostupňového rozsudku (bod 16) v rámci podaných odvolaní, potvrdil tým, že si bol vedomý toho, že sťažovateľ chcel podať odvolanie proti novému Prvostupňovému rozsudku...

... Prvostupňový súd doručil Podanie na vyjadrenie ostatným stranám v rámci konania o odvolaní proti novému Druhostupňovému rozsudku. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že aj Prvostupňový súd nepovažoval Podanie za predloženie rovnopisu Pôvodného odvolania...

Vzhľadom na vyššie popísanú vadu Podania, bolo povinnosťou Prvostupňového súdu postupovať podľa § 373 ods. 1 CSP...

... sám sťažovateľ podaním, ktoré bolo doručené Prvostupňovému súdu dňa 7.10.2016... nedostatok Odvolania odstránil, nakoľko uviedol, že uvedené Odvolanie predstavuje Odvolanie proti Prvostupňovému rozhodnutiu...

Tým, že tak Druhostupňový súd neurobil a v rámci Rozsudku sa preto nevysporiadal ani s jediným odvolacím dôvodom sťažovateľa, Druhostupňový súd odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a porušil jeho právo na súd a spravodlivé súdneho konanie...

... Porušovateľ sťažovateľom podané dovolanie (ktorým sa napádala vyššie uvedené porušenie) odmietol, taktiež odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a porušil jeho právo na súd a spravodlivé súdneho konanie... “

6. Na základe tejto sťažnostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.9.2019, sp. zn. IObdoV 7/2018 porušené boli.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.9.2019, sp. zn. IObdoV 7/201 sa v časti, v ktorej bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté a rozhodnuté

o nároku žalovaného na náhradu trov konania voči sťažovateľovi, zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

III. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúra

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

12. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Právne posúdenie vecí

15. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho práv podľa ústavy a dohovoru došlo tým, že najvyšší súd v posudzovanej veci nesprávne ustálil, že podmienky prípustnosti

dovolania nie sú splnené, keď nezistil dovolateľom tvrdený nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivý proces a prístup k súdu. Len pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľ vymedzil predmet prieskumu ústavného súdu označením dovolacieho rozhodnutia, postup či rozhodnutie krajského súdu ústavnou sťažnosťou nenapáda.

16. Z judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017) vyplýva, že otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú.

17. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti, sa teda úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na už uvedené zjavne nie je jeho úlohou.

18. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou ústavný súd pripomína, že § 373 ods. 1 CSP ustanovuje, že „ak odvolanie obsahuje odstrániteľné vady, súd prvej inštancie vyzve odvolateľa, aby chýbajúce náležitosti doplnil...“. Vzhľadom na to, že sporné podanie podľa dostupných informácií (sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu ani predmetné podanie ani dovolanie, pozn.) obsahovalo označenie nesprávneho rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smerovalo, nešlo o „chýbajúcu náležitosť“ odvolania, ktorá by bola dôvodom na zaslanie výzvy súdu na jej doplnenie podľa § 373 ods. 1 CSP. Nešlo teda o absenciu predpísanej náležitosti odvolania, ale o jej nesprávne uvedenie. K tomu vo všeobecnosti treba uviesť, že nedostatok predpísaných náležitostí v závislosti od intenzity týchto nedostatkov môže spôsobiť jednak nezrozumiteľnosť návrhu na začatie konania, ktoré je vhodné a potrebné odstraňovať, alebo diskvalifikovať podanie natoľko, že nie je spôsobilé vyvolať účinky začatia konania, ktoré účastník zamýšľal. Deliaca línia

môže byť v jednotlivých prípadoch veľmi tenká. V danom prípade vyhodnotil odvolací súd podanie ako nespôsobilé vyvolať začatie odvolacieho konania vo vzťahu k novému rozsudku, a preto sťažovateľa písomne vyrozumel o tomto posúdení podania v odôvodnení rozhodnutia, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní účastníka v 2. rade a žalovaného. Predmetný rozsudok odvolacieho súdu vyhodnotil odvolania žalobcu v 2. rade a žalovaného ako nedôvodné a podaním sťažovateľa sa viac nezaoberal. Tento postup vo vzťahu k novému rozsudku nemožno hodnotiť ako ústavne neakceptovateľný, ide o jeden z možných výkladov.

Pokiaľ ide o výrok o náhrade trov odvolacieho konania, krajský súd odôvodnil priznanie trov sťažovateľovi z dôvodu úspechu. K tomu treba poznamenať, že procesný úspech sťažovateľ nebol založený dôvodnosťou jeho podania, ktorým zamýšľal začatie odvolacieho konania, ale neúspechom odvolania protistrany – žalovaného s jeho odvolaním.

Ústavný súd by z hľadiska procesnej čistoty konania pripúšťal taký postup odvolacieho súdu, ktorým by bolo samostatným procesným uznesením pre prekážku res iudicata (podľa § 354 v spojení s § 230 a § 161 ods. 2 CSP) zastavené konanie o opätovne podanom odvolaní, o ktorom už raz bolo právoplatne rozhodnuté tak, že ním napadnuté rozhodnutie bolo zrušené a vrátené okresnému súdu. Predmetné sporné podanie totiž podľa dostupných údajov obsahovalo všetky podstatné náležitosti odvolania vo vzťahu ku už právoplatne zrušenému rozsudku. Vo vzťahu k tomuto skoršiemu rozsudku nie je naplnená objektívna stránka prípustnosti odvolania – čiže existencia rozhodnutia spôsobilého prieskumu. Uvedené však ústavný súd uvádza len ako obiter dictum, pretože odvolacie rozhodnutie nebolo na ústavnom súde napadnuté a navyše spornosť posúdenia obsahu podania sťažovateľa, ktorým sa pokúsil o začatie odvolacieho konania, nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu, keďže ani po aplikovaní popísaného prísnejšieho procesného postupu by sťažovateľ nedosiahol vecné prejednanie svojho podania v odvolacom konaní.

19. Vzhľadom na predmet vymedzený ústavnou sťažnosťou sa preto ústavný súd obmedzil na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v tejto súvislosti preskúmal namietaný procesný postup odvolacieho súdu a dostatočne jasne ozrejmil, že nepovažuje za nesprávny postup, ak krajský súd na zmenu označenia odvolaním napadnutého rozsudku sťažovateľa nevyzval. Ústavný súd

považuje toto odôvodnenie za strohé, nereflektujúce popísané procesné možnosti zastavenia odvolacieho konania. Napriek tomu však ústavný súd považuje túto námietku sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú, ktorá zo skôr uvedených dôvodov nemá potenciál byť dôvodom zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Absencia ústavným súdom uvedených úvah v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nedosahuje takú ústavnoprávnu relevanciu, ktorá by bola dôvodom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. Na uvedené nemá vplyv ani skutočnosť, že súd prvého stupňa v rámci prípravy veci na predloženie na odvolacie konanie zaslal predmetné podanie na vyjadrenie protistrane. Až odvolací súd je kompetentný vyhodnotiť obsah odvolania po vecnej stránke a ani prípadne odlišný názor súdu prvej inštalácie v tejto otázke na účely procesných úkonov nie je právne významný.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na to, že bola sťažnosť odmietnutá ako celok, stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu